

MARS 2006

Aktstycket

Medlemsblad från ArkivCentrum Örebro län

Örebros vackraste trädgård 1968, som tillhörde Morgan och Mayken Pernstig på Utmarksgatan (ur Läns-Postens arkiv).

Verksamhetsberättelse 2005 för Folkrörelsernas arkiv i Örebro län

Möten

Styrelsen har under året haft fem sammanträden. Årsmötet hölls den 16 mars i Glanshammars bygdegård med 101 personer närvarande, därav 56 ombud från medlemsorganisationerna. Efter mötet underhöll *Carl-Olof Steen*, *Åke Axelsson* och Täby-amatörerna med sketcher och muntrationer i gammal god JUF- och bygdegårdsanda.

Organisation

Arkivet är medlem i Folkrörelsernas arkivförbund, Föreningen Bergslagsarkiv, Föreningen Liv i Sverige, Historielärarnas förening, Svenska Arkivsamfundet, Svenska historiska föreningen samt Örebro läns idrotts-historiska sällskap. Arkivet är sedan den 1 september 2004 kansli åt Folkrörelsernas arkivförbund.

Yvonne Bergman är kassör i Folkrörelsernas arkivförbund och ingår också i arkivförbundets ekonomigrupp samt i marknadsföringsgruppen. Hon är också ledamot i Arbetslivsmuseernas samarbetsråd (ArbetSam) styrelse och ledamot i Sveriges hembygdsförbunds arkivgrupp. Dessutom är *Yvonne Bergman* kassör i Lokalhistoriska sällskapet i Örebro län.

Göran Henrikson är ordförande för Madli Kurdves minnesfond för nordiskt och baltiskt arkivsamarbete. *Göran Henrikson* är sammankallande i Folkrörelsernas arkivförbunds valberedning. Han är också ledamot

Täby-amatörerna underhöll Folkrörelsearkivets medlemmar på årsmötet 2005 i Glanshammars bygdegård.

i Föreningen Bergslagsarkivs styrelse samt i styrelserna för Riseberga Rediviva, Stiftelsen Saxons Närkesarkiv, Sällskapet Örebro stads- och länsbiblioteks vänförening samt ordförande för Lokalhistoriska sällskapet i Örebro län.

Håkan Henriksson är ledamot i Folkrörelsernas arkivförbunds IT-grupp och revisor i Bergslagsarkiv. Han är även suppleant i Örebro läns hembygdsförbunds styrelse och ingår i redaktionsskommittén för hembygdsförbundets tidning Länsbuketten.

Medlemmar

Arkivet hade vid årets utgång 462 medlemmar. Det är en minskning med två sedan förra året. 9 organisationer har anslutit sig och 11 medlemsorganisationer

har avförts på grund av nedläggningar eller sammanslagningar.

Nya medlemmar

Föreningen Kilsbergsstugan
Hagaby villaägareförening
Hörselskadades distrikt i Örebro län
Industrifacket avd 18 klubb Gyttorp
PRO :s samorganisation i Askersunds kommun
Svenska Kommunaltjänstemannaförbundet avd 200
Viby SPF
Öjebokören
Örnsro koloniförening

Avförda medlemmar

Adolfsbergs socialdemokratiska kvinnoklubb
Bofors socialdemokratiska kvinnoklubb
Grythyttans missionsförsamling
Karlskoga samkristna barnomsorgsförening Hjärtans Fröjd
Pershyttans Folkets Husförening u p a
PRO Axberg
Rastorps missionsförsamling

Arkivets styrelse

Arbetsutskott

Ordförande	Thord Strömberg, Lokalhistoriska sällskapet i Örebro län
Vice ordförande	Conny Sandberg, Örebro läns hembygdsförbund
Sekreterare	Göran Henrikson, arkivchef/Yvonne Bergman, t f arkivchef, adjungerade
Kassör	Inger Martinsson Hans Lundell, Karlskoga bildningsråd Ragnar Åberg, Örebro kristna samarbetsråd

Övriga

Tryggvi Adalsteinsson, Örebro läns bildningsförbund
Lennart Bondesson, Kristdemokraterna Örebro
Helge Hagberg, Örebro socialdemokratiska arbetarekommun
Gunilla Lindholm, Örebro kommunaltjänstemannaförening
Elisabeth Rapp, Örebro kommun
Lasse Sjöberg, Örebro läns landsting

Ersättare

Christer Blohm, Örebro Sportklubb Alliansen
Arne Christianson, Örebro läns landsting
Gerd Engman, NHR Örebro län
Inga Hedberg Helgesson, Örebro kommun
Sedin Keljalic, Verdandi Hallsberg
Helli Malers, Kulturcentralen, Örebro
Lars B Stenström, Örebro Södra Rotaryklubb
Eivy Åhman Nilsson, LO-distriktet Örebro län

Revisorer

Ordinarie

Lennart Andersson, Studieförbundet Vuxenskolan i Örebro län
Arild Wanche, NBV Örebro län

Ersättare

Carl Axel Andersson, Järnvägsanställdas helnykterhetsförbund, Hallsberg
Björn Hagel, Örebro ABF-avdelning

Valberedning

Ingrid Svedlund, Hallsbergs socialdemokratiska arbetarekommun (sammankallande)
Göran Henrikson, adjungerad
Bengt Persson, Sällskapet Gamla Örebro
Mona Granath, Örebro Röda korskrets

Tysslinge-Gräve Centerkvinnor
Vita Bandets Karlskogaavdelning
Örebro läns fackföreningsrörelses
bidragsförening
Örebro södra socialdemokratiska
förening

Personal

Yvonne Bergman och *Bo Fransson* har arbetat heltid under 2005. *Göran Henrikson* var helt eller delvis sjukskriven från början av

mars. Från och med 1 oktober arbetade han halvtid. *Yvonne Bergman* har varit t f arkivchef från den 8 mars.

Håkan Henriksson har arbetat heltid hela året varav 1 månad åt Örebro läns företagsarkiv.

Andreas Jeppsson började som praktikant den 1 mars och från 1 april fick han en vikariatstjänst på arkivet och har arbetat heltid fram till augusti månads utgång. Därefter har han arbetat 80 % och samtidigt studerat arkivvetenskap på distans på Mittuniversitetet i Härnösand.

Gun Strandh har haft arbetspraktik under hela 2005 och framför allt arbetat med att skriva ut intervjuer.

Sören Gunnarsson hade arbetspraktik till och med juni månads utgång och arbetade med intervjuer.

Olle Bergström har under många år arbetat ideellt på arkivet, men har med ålderns rätt trappat ned under 2005.

Inger Martinsson har arbetat en halvdag i veckan och skött arkivets ekonomi.

Lennart Forsberg har varit praktikant från den 15 september och har arbetat med att registrera och ordna arkivets bibliotek.

Birgitta Dahlenlund har haft arbetspraktik från och med den 10 oktober.

Boel Burman var praktikant från arkivutbildningen i Stockholm och *Mats Granholm* var praktikant från arkivutbildningen i Karlstad.

På ArkivCentrum arbetar de bägge arkivföreningarna Folkrörelsernas arkiv och Örebro läns företagsarkiv på ett väl integrerat sätt. Det innebär att Företagsarkivets personal i hög grad har varit med och delat på arbetet på ArkivCentrum, inte minst när

det gäller servicen mot besökare och forskare.

Den ökade efterfrågan på ArkivCentrums tjänster och den höga profil på institutionen som de bägge arkivföreningarna gemensamt söker hålla ställer stora krav på personalen och de praktikanter som tjänstgjort på arkivet har varit mycket betydelsefulla tillskott i en ofta pressad arbetssituation. Arkivet är extremt beroende av sina medarbetare och det finns få marginaler att spela med.

Ekonomi

Arkivets kostnader finansierades under året till sin huvuddel (45 %) av Örebro läns landsting (2004: 48,1 %). Arkivchefen samt en hel och en trefjärdedelstjänst finansieras direkt av landstinget. Arkivet självt har finansierat resterande fjärdedelen på landstingstjänsten samt 9,5 månaders arbete fördelat på 2 personer. Arkivets självfinansieringsgrad steg kraftigt under året till hela 29 % (2004: 19,2 %). Anledningen var den lyckade försäljningen av arkivets bok »Det var dans i Folkets park«.

Örebro kommuns bidrag är viktigt, men underdimensionerat. Under året har det minskat med ytterligare 10 % och motsvarar med 174 150 kr endast 5 % av omsättningen (2004: 6,1 %).

Staten ger, via Riksarkivet, liksom till andra länskultur organisationer ett grundbidrag som under året var 266 818 kr (2004: 234 227 kr). Det är alltså en ökning från förra året.

Den insats som arkivets egna medlemsorganisationer står för genom sina medlems- och hyllavgifter är helt avgörande för föreningens ställning och en av grundpelarna i verksamheten.

Under föregående år var intäkten sammantaget 362 525 kr (2004: 373 950 kr).

Så länge intäkterna från bidragsgivarna inte stiger är arkivet starkt beroende av ökande egna inkomster såsom medlems- och hyllavgifter, kurser, försäljning, projekt- och uppdragsinkomster.

Årets verksamhet har genererat ett stort överskott på 89 747:86 kr. Ett mycket värdefullt tillskott till det egna kapitalet som i förhållande till verksamheten är lågt.

För detaljer i ekonomin hänvisas till sammanställningarna på s 5-7.

Leveranser

Under 2005 har 259 (2004: 165) leveranser inkommit till arkivet med en sammanlagd volym på 78,32 hyllmeter (2004: 87,37). Det är en rejäl höjning i fråga om antal men en minskning i fråga om volym.

Om man ser till materialet ur geografisk synpunkt så dominerar leveranserna volymmässigt, liksom tidigare, av arkiv från Örebro kommun. De utgör 48,5 % (2004: 41 %). Arkiv från länsorganisationer utgör 13 % (2004: 5 %) av den inkomna volymen. Material från riksorganisationer utgör 12,5 % (2004: 41 %) och från övriga länskommuner 26 % (2004: 13 %).

Om man ser på det inkommande materialet ur organisationssynpunkt så dominerar handlingarna från övriga organisationer volymmässigt med 24 % (2004: 39 %). Därefter kommer fackliga organisationer med 21 % (2004: 2 %), religiösa organisationers material med 15 % (2004: 14,2 %) och idrottsorganisationer med 14 % (2004: 4 %). Övriga kategorier ligger alla under 5 % av den samlade volymen.

De tre största leveranserna utgjordes av arkiven från Sveriges Kommunaltjänstemannaförbunds avdelning 012 i Örebro med 9,6 hyllmeter, Karl-Gustaf Mattssons privatarkiv med 6,96 hyllmeter och Örebro sportklubbs ungdomsklubb med 4,19 hyllmeter.

Spännvidden i materialet är som vanligt omfattande och här är ett axplock av levererade arkiv från några av de 259 leveranserna: In Statu Nascendi, Manskören Sylvia, Pershyttans Folkets husförening u p a, Närkes flygsportförbund, Örebro velocipedklubb, Sveriges Dövhistoriska sällskap och Örebro afasiförening.

Inför det kommande mångkulturåret kan det vara av intresse att nämna att leveranser inkommit från Örebro ingermanländska förening, Örebro finskspråkiga PRO samt Rautavaara-kommittén i Nysund. Den sistnämnda organisationen var en vänortsförening som under slutskedet av andra världskriget blivit fadder åt ett litet samhälle i de östra delarna av Finland.

Ordnings- och förteckningsarbete

Det ordnade beståndet har vuxit med 124 volymer (2004: 202) vilket motsvarar 6,92 hyllmeter (2004: 11,6). Dessa utgörs av 27 nyförtecknade arkiv (2004: 13) med 34 volymer (2004: 112) och 5 kompletterade och genomgångna arkiv (2004: 16) med en tillväxt på 90 volymer (2004: 90).

De två största förtecknade arkiven under 2005 var Örebro allmänna sångförening med 30 volymer och Föreningen Folkets Hus och park i Laxå u p a med 25 volymer.

Ordnings- och förteckningsarbetet har legat på en relativt

låg nivå. Arkivet har istället prioriterat en noggrann genomgång av leveranser med mer utförliga kvitton. Marknadsföring och försäljning av arkivets bok »Det var dans i Folkets park« har tagit en stor del av personalens tid. Arkivets ambition att vara ständigt tillgänglig för forskare och allmänhet genom en ständigt uppdaterad hemsida och ett generöst öppethållande bidrar också till att den fåtaliga personalen inte hinner med förteckningsarbetet i den utsträckning som vore önskvärt.

Arkivets databaser underhålls och uppdateras av *Bo Fransson*. *Gun Strandh* har under året registrerat tidningen Länspostens negativ.

Besökare

I ArkivCentrums forskarsals besöksliggare har under 2005 noterats 741 forskarbesök (2004: 636). Liggare förs gemensamt för de bägge samverkande arkiven.

Ett antal gruppbesök har också avlagts på ArkivCentrum under året. 78 grupper (2004: 66) omfattande 1 573 personer (2004: 1 443) personer besökte arkivet.

Därutöver har ArkivCentrum mottagit 370 besök som inte avsett forskarsalen (2004: 365). Sammantaget blir antalet besök till arkivet under 2005 2 684 (2004: 2 444). 347 brev- och telefonförfrågningar har besvarats (2004: 238).

Besöksarsiffrorna har ökat under året och det är glädjande att 2 684 personer har varit på arkivet och det visar att dess tjänster efterfrågas.

Forskning

Arkivens omfattande källmaterial används fortlöpande av olika slags forskare, både fritids-

Sammanställning över intäkter och kostnader för Folkrörelsernas arkiv 2005–2007

	Bokslut 2005	Rev budget 2006	Budget 2007
<i>Intäkter</i>			
Statsbidrag	266 818	266 818	270 000
Landstingsbidrag	343 000	350 000	357 000
Kommunbidrag	174 150	174 150	175 000
Medlemsavgifter	147 450	150 000	150 000
Hyllavgifter	215 075	220 000	225 000
Bokförsäljning	607 963	90 000	–
Administrativa intäkter	149 000	150 000	150 000
Bidrag Folkparksprojektet	247 500	–	–
Ianspråkstagande av reserverade medel	–	50 000	50 000
Övriga intäkter	8 996	3 000	5 000
Räntor	1 576	2 000	2 000
<i>Summa</i>	<i>1 914 028</i>	<i>1 448 968</i>	<i>1 384 000</i>
<i>Kostnader</i>			
Lokalkostnader	624 530	636 000	636 000
Personalkostnader	368 474	471 750	448 000
Administration	82 862	87 000	87 000
Resor/traktamenten/ konferenser	40 244	34 000	34 000
Porton/frakter	23 969	26 000	26 000
Tele-/datakommunikation	28 762	28 000	28 000
Litteratur/tidskrifter	16 493	18 000	18 000
Representation	3 014	4 000	4 000
Marknadsföring	27 209	28 000	28 000
Föreläsningar/arrangemang/ Arkivens Dag	18 907	20 000	20 000
Folkparksprojektet	39 541	–	–
Avskrivningar/inventarier	40 845	100 000	50 000
Reservering bokfond	300 000	–	–
Reservering personal/ inventarier	200 000	–	–
Övrigt	9 430	3 218	5 000
Årets resultat	89 748	0	0
<i>Summa</i>	<i>1 914 028</i>	<i>1 448 968</i>	<i>1 384 000</i>

forskare, studenter och akademiska forskare. 2 481 volymer (2004: 2 250) har tagits fram till forskarna från de bägge arkiven. Antalet arbeten gjorda på arkiv-

ets material visar i sin mångfald hur många olika forskningsinsatser som görs. Följande skrifter och uppsatser, helt eller delvis baserade på källmaterial från

Sammanställning över samtliga medel för driften av Folkrörelsernas arkiv i Örebro län 2005

	Absoluta tal	%
Staten		
Enskilda nämndens grundbidrag	266 818	
Försäkringskassan för fyra praktikanter	385 015	
<i>Summa statliga medel</i>	<i>711 653</i>	<i>18</i>
Örebro läns landsting		
Kostnad för 2,75 tjänster	1 398 967	
Verksamhetsbidrag	343 000	
<i>Summa landstingsmedel</i>	<i>1 741 967</i>	<i>45</i>
Örebro kommun		
Verksamhetsbidrag	174 150	
<i>Summa Örebro kommun</i>	<i>174 150</i>	<i>5</i>
Karlskoga kommun		
Kostnad för arkivdepå	55 809	
Kostnad för forskarservice	45 000	
<i>Summa Karlskoga kommun</i>	<i>100 809</i>	<i>3</i>
Egna medel		
Medlems- och hyllavgifter	362 525	
Bokförsäljning	607 963	
Övrig försäljning	4 736	
Övriga intäkter	153 260	
Räntor	1 576	
<i>Summa egna medel</i>	<i>1 130 060</i>	<i>29</i>
<i>Summa totalt</i>	<i>3 858 639</i>	<i>100</i>

folkrörelsearkivet, har lagts fram under 2005:

Ahlgren, Ann-Chatrin, *Folkskollärarinnan ur ett genusperspektiv. Örebrokretsen av Folkskolläraryrkesförbundet 1912–1922.* C-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Alf, Tobias, *Afrikamissionen 1890–1913. Svenska kyrkans och helgelseförbundets mission i Sydafrika.* B-uppsats i historia,

Örebro universitet, VT 2005.

Egefalk, Lars-Olof, »En korb med bröd... Från korbbrödsbagarn, ett hembageri, till Cerealia Unibake AB – ett av Europas största specialbagerier«. I: *Från bergslag och bondebygd 2004–2005.* Örebro läns museum 2005.

Eriksson, Stefan, *Konflikt eller konsensus. En studie av högern och dess relationer till SNU i Örebro 1928–1936.* B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

sats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Erlandsson, Johanna, *Att argumentera för kvinnlig rösträtt och valbarhet. Argumentationen för kvinnlig rösträtt och valbarhet i Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Örebro 1903–1921.* B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Everhag, Susanne, *Ogift och framgångsrik? Om barnmorskans civilstånd i 1930-talets Örebro.* B-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2005.

Gabrielsson, Olle, *Ekonomi och socialklasser – Örebro sportklubb bandy under 1930-talet.* B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Gerhardsson, Anders, *Den svenska missionen i Kina 1894–1900.* B-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2005.

Gerhardsson, Anders, *Missionärer och hedningar. Helgelseförbundets missionärers syn på afrikaner i Södra Afrika mellan 1900 och 1914.* C-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Gustafsson, Johanna, *Avtalsförhandlingar och statsystemet. Facklig organisering bland statarna i Närke 1920–1939.* B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Hylén, Martin, *Fyllerister och löftesbrytare! Om social kontroll i IOGT no 3 Engelbrekt Örebro mellan 4/2 1882 t. o. m. 28/1 1883.* B-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2005.

Hylén, Martin, *Solidaritet eller strejk-bryteri! Om social kontroll och grupp-skapande i Sko- och laders avd 17 under storstrejken 1909.* C-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Höglund, Martin, *Syndikalisterna och Spanienrörelsen i Örebro. En studie av Örebro lokala samorganisations lokala solidaritetsarbete under Spanska inbördeskrigets tidiga skede.* B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Jansson, Maria, *Missionärsbrevens betydelse för Helgelseförbundet. En studie av de publicerade missionsbrev i Trons Segrar 1890–1900.* C-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Balansräkning för Folkrörelsernas arkiv i Örebro län den 1 januari–31 december 2005

	2004-12-31	2005-12-31
<i>Tillgångar</i>		
Kassa	5 166,50	5 166,50
Postgiro	0,00	95 218,31
Bank	237 786,58	557 702,73
Fakturafordringar	132 869,50	131 841,50
Förbetalda hyror	137 871,00	145 301,50
Övriga förbetalda kostnader	14 979,50	15 787,50
Fordringar Företagsarkivet	238 333,50	130 275,40
Andra kortfristiga fordringar	10 887,50	265,00
Inventarier	1,00	1,00
Summa	777 895,08	1 084 402,44
<i>Skulder</i>		
Skatter, anställda	9 980,00	10 880,00
Fakturaskulder	421 874,00	135 420,50
Arbetsgivaravgifter	8 657,00	11 828,00
Sociala avgifter & löneskatt	5 794,00	4 286,00
Övriga skulder	116 350,00	1 000,00
Reserverat personal & inventarier	105 000,00	421 000,00
Reserverat hyllor	0,00	200 000,00
Reserverat boktryck	0,00	100 000,00
Balanserat resultat	104 804,33	110 240,08
Årets resultat	5 435,75	89 747,86
Summa	718 956,00	777 895,08

Jansson, Sven-Bertil, *Den uppkäftige säningsmannen. Johan L. Saxon och hans tid*. Stockholm 2005.

Kan, Aleksander, *Hemmabolsjeviker-na. Den svenska socialdemokratin, ryska bolsjeviker och mensjeviker under världskriget och revolutionsåren 1914–1920*. Carlssons 2005.

Karlsson, Ingemar, *Arbetsfred och fackliga konflikter. En studie av Örebro FCO under några konfliktfyllda år 1927–1930*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Larsson, Magnus, *Örebro Fotbollsförening – idrott och politik i 1940-talets Örebro*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Luks, Håkan, *Bostadsvillkor för arbetarna vid Stripa gruva i Lindes bergslagslag 1806–1950*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Lundqvist, Thomas, *»Marmorbrytning vid Ekeberg och Björka». I: Från bergslagslag och bondebygd 2004–2005*. Örebro läns museum 2005.

Magnusson, Elinore, *Rostaprojektet – från utopi till verklighet. En studie av planeringsprocessen i Stiftelsen Hyresbostädernas första bostadsområde Rosta*. C-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Olovsson, Marcus, *Sågverksarbetarna vid Hasselfors bruk organiserar sig – en studie av relationerna mellan avdelning 281 och bruksledningen 1918–1925*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Olsson, Jenny, *Kvinnligt inflytande i föreningsverksamhet i bruksmiljö. En undersökning av IOGT-logen Pingstliljan och Brevens missionsförsamling i Brevens bruk 1919–1929*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Sellén, Hugo, *»Mejerihanteringen i Örebro län». I: Från bergslagslag och bondebygd 2004–2005*. Örebro läns museum 2005.

Sjöström, Jenny, *IOGT-logen 2568 Gryts Vapen. Hur märks nykterhetsrörelsens stora nationsbygge på lokal nivå?* B-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Svensson, Pelle & Unenge, Olle & Hyllén Andreas, *Med lust. Och fågring stor. Boken om Stadsparken i Örebro*. Complete Communication i Örebro 2005.

Tuvestad, Sofia, *Med, mot eller mitt i mellan? Hur Pingströrelsen förhöll sig till 1968-rörelsen och påverkades av radikaliseringsvågen*. B-uppsats i historia, Örebro universitet, VT 2005.

Vaara, Shirley, *Församlingsstruktur ur ett genus- och maktperspektiv*. C-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Wängdahl, Anna, *Genom organisering och manligt uppträdande. En jämförelse mellan det svenska gruvindustriarbetareförbundets avdelningar i*

Zinkgruvan och Dalkarlsberg under de inledande åren. C-uppsats i historia, Örebro universitet, HT 2005.

Örebro Södra Rotaryklubb 40 år. Örebro 2005.

Gymnasieeleverna har skrivit fördjupningsarbeten som bygger på material från Brunnsparken, Örebro sportklubb, IK Sturehov, flera nykterhetsloger, några politiska föreningar samt ett flertal äldre personarkiv.

Undervisning och bildningsarbete

Liksom tidigare år har Universitetets studenter i historia haft lektioner på arkivet, då Arkiv-Centrums material och uppslag till uppsatsämnen diskuterats. Besök har också gjorts av elever från gymnasieskolorna i länet.

Utöver studenter och skolelever har släktforskargrupper, studiecirkel och föreningar besökt arkivet under året

De visningar och presentationer som genomförs i samband med studiebesök och möten är ett mycket viktigt medel för att förankra arkivet och möda läggs ner på att göra presentationerna trevliga och informativa.

Den 13 februari visade *Bo Fransson* ett ljud- och bildspel om *Sven Arefeldt* i Lindeskolans aula inför cirka 450 personer. Samtidigt underhöll en orkester under ledning av *Benny Lawin* med musik med anknytning till Arefeldt. Programmet bandades och sändes senare av Radio Örebro. *Bo Fransson* talade den 17 augusti vid *Sven Arefeldts* grav på Södra kyrkogården i Lindesberg i samband med att en gravsten över honom avtäcktes och föreläste samma kväll i Lindesbergs Folkets hus.

Den 1 mars höll *Bo Fransson* en offentlig föreläsning om folkparksprojektet och visade ljud- och bildspelet »Det var

dans i Folkets park« på Örebro stadsbibliotek. Samma föreläsning hölls också på Karlskoga bibliotek den 21 april, i Degerfors Folkets hus den 6 september samt i Linköpings Folkets park tillsammans med *Göran Henrikson* den 31 oktober.

Den 16 mars informerade *Yvonne Bergman* om folkparksprojektet för studieorganisationerna i SPF Örebro län.

Den 18 april föreläste *Bo Fransson* om marknadsföring på kursen i Arkivvetenskap vid Uppsala universitet.

Den 18 augusti visade *Bo Fransson* ljud- och bildspelet »Det var dans i Folkets park« för Prevents medlemmar på Hufvudsta gård i Solna.

Den 22 augusti deltog *Yvonne Bergman* tillsammans med representanter från Svenska Kommunalarbetareförbundet vid ett möte med styrelsen för Kommunals klubb vid Universitets-

Pratts bensinstation i korsningen Södra Lillåstrand och Storgatan. Ur DVD-skivan »Örebro på glasplåtarnas tid«.

sjukhuset i Örebro för att starta grävarkiv om personalens och sjukhusets historia.

Den 5 september var *Yvonne Bergman* hos ABF i Degerfors för att få igång grävarkiv om arbetet vid Degerfors järnverk.

Den 15 september informerade *Yvonne Bergman* om arkivet vid ett möte med Karlskoga-Degerfors släktforskarförening i Karlskoga.

Den 26–28 september deltog *Yvonne Bergman* i en resa till Finland med Sveriges hembygdsförbunds arkivgrupp och träffade representanter från Finlands svenska hembygdsförbund.

Den 21 oktober var *Yvonne Bergman* på Rönnskärsverken i Skellefteå och höll kurs i arkivkunskap för företrädare från arbetslivsmuseer. Den 28 oktober var hon på Mentalvårdsmuseet i Säter och höll en kurs med samma innehåll.

Den 14 november visade *Bo Fransson* ljud- och bildspelet »Det var dans i Folkets park« i Kvarnsvedens Folkets hus för studieorganisateurer inom ABF Dalarna och den 2 december för ABF Västerås.

Den 24 november visade *Bo Fransson* ljud- och bildspelet »Det var dans i Folkets park« för LO:s konstklubb i LO-borgen i Stockholm.

Bo Fransson har producerat DVD-skivan »Örebro på glasplåtarnas tid« i samarbete med Sällskapet Gamla Örebro. Den visades kontinuerligt under Arkivens dag den 12 november.

Under våren och hösten har *Yvonne Bergman* och *Håkan Henriksson* medverkat med föreläsningar på Lokalhistoriska sällskapet kurs i Lokalhistoria i Örebro län. *Håkan Henriksson* har ansvarat för undervisningen

för universitetets studenter om materialet på ArkivCentrum liksom för de flesta skolgrupperna.

Under året har *Yvonne Bergman* tillsammans med *Bengt Persson* från Örebro läns hembygdsförbund varit sammankallande för träffar med hembygdsföreningarna i Örebro.

Yvonne Bergman medverkade i metodhandledningen »Gräv på nytt« som gavs ut under året av styrgruppen med samma namn. Det var avslutningen på ett samarbetsprojekt mellan Folkrörelsernas arkivförbund, ABF och Arbetslivsmuseernas samarbetsråd (ArbetSam), där *Yvonne Bergman* har representerat Folkrörelsernas arkivförbund.

Yvonne Bergman har varit med i redaktionsgruppen för Sveriges hembygdsförbunds handledning »Konsten att arkivera. Handledning för hembygdsföreningar«. Den utkom under året.

Håkan Henriksson har under hösten redigerat och formgett Lokalhistorisk läsning nr 8.

Aktstycket och hemsidan

Under 2005 utkom ArkivCentrums medlemstidning Aktstycket med fyra nummer, varav ett sommar- och ett julnummer. Sommar- och julnumren trycktes i vardera 1 000 ex.

I Aktstyckets två vårnummer publicerades verksamhetsberättelserna för folkrörelse- och företagsarkiven. Här gavs också utrymme åt presentation av arkivmaterial och historiska artiklar och annat som kan vara av intresse för läsekretsen.

Sommar- och julnumren innehöll artiklar som bygger på ArkivCentrums material om länets historia. Artiklarna skrevs

av personalen, men här gavs också utrymme för gästskribenter.

Även under 2005 spreds Aktstycket till en allt bredare krets av politiker och andra beslutsfattare samt media som ett viktigt led i institutionens informations- och förankringsarbete. Aktstycket kan också läsas på ArkivCentrums hemsida www.arkivcentrum.se som är gemensam för de bägge arkivföreningarna.

Bo Fransson är webbmaster. Han har utformat hemsidan och fyller den kontinuerligt med ett informativt innehåll. På hemsidan finns uppgifter om öppettider, arkivbestånd, nyheter och mycket annat. Här kan man också göra inköp från det sortiment av litteratur, vykort m m som finns på ArkivCentrum. Hemsidan har ett flertal länkar till andra hemsidor.

På grund av ändrade förhållanden på arkivets webbhotell har det varit omöjligt att få fram uppgifter om det totala antalet besökare på arkivets hemsida.

Representation, studiebesök och kurser

Den 9–10 februari deltog *Yvonne Bergman* och *Göran Henrikson* i konferensen »Kulturlabbet« i Östersund.

Den 10–11 mars deltog *Yvonne Bergman*, *Håkan Henriksson* och *Gun Strandh* på Kulturtinget »Lyssna till historien – tala till Framtiden« i Örebro. *Göran Henrikson* ingick i kulturtingets planeringsgrupp.

Den 18 maj var *Yvonne Bergman*, *Bo Fransson*, *Håkan Henriksson*, *Andreas Jeppsson*, *Inger Martinsson* och *Gun Strandh* på Föreningen Bergslagsarkivs årsmöte i Norrtälje.

Den 19 maj deltog *Bo Fransson* i seminariet »Välj och vraka« på

Nordiska museet.

Den 1–2 juni var *Yvonne Bergman*, *Bo Fransson*, *Håkan Henriksson* och *Gun Strandh* på Folkkrörelsernas arkivförbunds stämma i Ronneby. *Yvonne Bergman* deltog även dagen därpå i kursen om marknadsföring av arkiven. *Bo Fransson* föreläste och visade ljud- och bildspelet »Det var dans i Folkets Park«. Arkivets ordförande *Thord Strömberg* medverkade som föreläsare under rubriken »Aktuell forskning«.

Den 4–5 oktober deltog *Yvonne Bergman* och *Hans Lundell* i Folkkrörelsernas arkivförbunds höstkonferens i Eskilstuna.

Den 5 oktober deltog *Håkan Henriksson* på ett kulturarvsråd i Nora.

Den 27 oktober deltog *Yvonne Bergman*, *Bo Fransson*, *Göran Henrikson*, *Håkan Henriksson* och *Lennart Forsberg* på Föreningen Bergslagsarkivs seminarium på Örebro universitet.

Den 15 december var hela personalstyrkan på studiebesök på Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek i Stockholm.

Arrangemang och utåtriktade aktiviteter

Den 27 januari arrangerades på ArkivCentrum en hindermässoföreläsning i samarbete med Lokalhistoriska sällskapet. Föreläsare detta år var lektorn i militärhistoria *Lars Ericson* som höll föreläsningen »Svenska slagfält«. 80 besökare åhörde föreläsningen och föredraget kunde i efterhand följas på ArkivCentrums hemsida.

Den 21 februari höll docent *Ingrid Åberg* föreläsningen »Att sy för kung och fosterland« som handlade om syföreningar. 50 personer lyssnade på föredraget som hölls i samarbete med Lo-

Revisionsberättelse

Undertecknade, utsedda att granska Folkkrörelsernas arkiv i Örebro län räkenskaper och förvaltning för år 2005, får härmed avge följande berättelse.

Räkenskaperna har granskats och befunnits vara ordentligt förda samt alla inkomster och utgifter försedda med verifikationer. Kassörens årsrapport har granskats och överensstämmer med räkenskaperna.

Vid revisionen har vi sålunda funnit att allt är i sin ordning och föreslår mötet

att ge styrelsen och kassören ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar
att fastställa balans- och resultaträkning.

Örebro den 21 februari 2006

Lennart Andersson
Lennart Andersson

Arild Wanche
Arild Wanche

kalhistoriska sällskapet.

Den 26 oktober föreläste kyrkohistorikern *Bertil Nilsson* »När kyrkan kom till Sverige. Aspekter på kristnandeprocessen«. Återigen var det ett arrangemang med Lokalhistoriska sällskapet och publiken bestod av 60 personer.

ArkivCentrum har under hösten förfogat över en utställningsmonter i Örebro läns museum där arkivet har haft möjlighet att presentera nyinkommet, eller på annat sätt aktuellt och intressant material. Satsningen kallas för »Nyhetsrummet« och där har länets kulturinstitutioner en möjlighet att presentera sin verksamhet. Folkkrörelsearkivet har visat fotografier och dagboksanteckningar från Örebro handbollsförening, material som kom in till arkivet under hösten. *Andreas Jeppsson* har haft ansvaret för detta.

2005 var det hundra år sedan publicisten och den liberale riksdagsmannen *Adolf Hedin* dog. Med anledning av detta kom det under året en förfrågan från Riksdagsbiblioteket om att få låna arkivhandlingar och föremål från Folkkrörelsearkivet för en minnesutställning.

Arkivet bistod med efterlämnade dokument samt föremål, bl a en chapeau claque och en sidenkravatt med tillhörande kravattnål. Utställningen invigdes den 20 september av talman *Björn von Sydow*. Bland övriga närvarande märktes folkpartiledaren *Lars Leijonborg*.

Bokmässan och Arkivens dag

Arkivföreningarna på ArkivCentrum samverkade med Örebro läns museum, Riksantikvarieämbetet och Örebro läns hembygdsförbund kring ett bokbord på länets bokmessa på Örebro Slott den 18–20 november. Arkivets bok »Det var dans i Folkets park« valdes till årets länsbok och två av bokens redaktörer, *Eva Dahlström* och *Bo Fransson*, fick motta blommor och pris inför en stor publik. Prisutdelningen direktsändes i Radio Örebro.

Arkivens dag inföll lördagen den 12 november och årets gemensamma tema för arkiven i landet var »Det ska vi fira«. Arkivet uppmärksammade folkparksrörelsens 100-årsjubileum och hade en utställning kring några folkparker i länet och hade bjudit in *Owe Thörnqvist* som berättade

folkparksminnen och visade en film om sin artistkarriär. Vidare visades bildspelet »Örebro på glasplåtarnas tid« och besökarna kunde gå en tipspromenad med frågor som rörde jubileer av olika slag. 187 personer besökte arkivet. Nio andra arkiv i länet hade öppet och hade sammanlagt ca 550 besökare. *Yvonne Bergman* var den som höll i ArkivCentrums och länets AD-arrangemang.

Det var dans i Folkets Park

Arkivets bok om svenska folkets folkparksminnen, »Det var dans i Folkets Park«, som var en uppföljning av andra aktiviteter kring Folkparker, Folkets hus och Bygdegårdar, blev ett lyckokast. Medan de övriga aktiviteterna har avslutats: inventering, hemsida, skrivkampanj och samarbete med en del skolor, har marknadsföring och försäljning av boken pågått under hela 2005. Resultatet har varit synnerligen gott och vid årsskiftet 2005/06 fanns endast något hundratal böcker kvar av en upplaga på 6 000 exemplar.

Mediagenomslaget har varit ovanligt bra. Aftonbladet och Dagens Nyheter uppmärksammade boken i början av året med stora och positiva anmälningar. Ett flertal tidningar över hela landet följde efter under året. »Boktor-net« i TV uppmärksammade boken liksom »Mitt i musiken« i P 2, där *Göran Henrikson* intervjuades. Han intervjuades även av Sveriges Televisions regionalprogram »Östnytt«. *Bo Fransson* har intervjuats av Radio Jönköping, av Västerås närradio samt av Borlänge närradio.

»Det var dans i Folkets Park« kom påpassligt till folkparksrörelsens 100-årsjubileum, vilket har givit boken rejäl draghjälp.

Eva Dahlström och *Bo Fransson* gjorde en trevlig studiehandledning till boken och en stor del av framgången beror på att ett mycket stort antal studiecirkel har köpt boken. Ett par bokklubbar, Bibliotekstjänst liksom AdLibris har hört till de stora beställarna.

Boken fanns också representerad på Bok- & Biblioteksmässan i Göteborg där den presenterades av Riksorganisationen Folkets Hus och Parker. På bokmässan i Örebro län utsågs den av en jury till den bästa boken i klassen Faktaböcker och framröstades sedan av Radio Örebros lyssnare till Årets länsbok 2005. Priset var blommor, ett diplom, en guldpena och 10 000 kr, pengar som bland annat användes till en personalresa till Stockholm. Försäljning, distribution och marknadsföring har till största delen utförts av *Göran Henrikson* och *Håkan Henriksson*.

Bo Fransson har under året presenterat boken och folkparksprojektet när han hållit föredrag och visat sitt ljud- och bildspel »Det var dans i Folkets park«. Det har han gjort för ett mycket stort antal föreningar.

Med slutförsäljningen har arkivets projekt »Bildningsborg och syndanäste« i stort sett avslutats efter att ha pågått i tre år. Syftet var att dokumentera den folkliga kultur som odlats i folkparker, bygdegårdar och Folkets hus. Projektet har varit framgångsrikt och genererat ny kunskap och samtidigt lyft fram en viktig del av den svenska folkliga kulturen.

Projektet har haft en hemsida, www.folkpark.nu som innehåller kartor, uppgifter, fotografier, afischer och dokument från parker, Folkets hus och bygdegårdar

i länet. Uppgifter har fyllts på efterhand och fungerar som en nätutställning om dessa folkliga miljöer i Örebro län. *Håkan Henriksson* har ansvarat för hemsidan. Under 2005 hade den 16 323 besökare, vilket nästan är en fördubbling jämfört med föregående år (2004: 9 213).

Lokalhistorisk kurs

Höstterminen 2005 startade Lokalhistoriska sällskapet för sjunde gången sin 2-terminerskurs i Lokalhistoria. Hela 41 elever följer kursen, som har *Yvonne Bergman* och *Sören Klingnéus* som kursledare. Lärarna hämtas förutom från Universitet, från Örebro läns museum, Örebro stadsarkiv, ArkivCentrum och Länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Kursen är ett utmärkt exempel på ett positivt samarbete mellan kulturarvsverksamheter i länet. Huvudman för kursen är Lokalhistoriska sällskapet i samarbete med Folkuniversitetet och ArkivCentrum.

Forskarcirklar

Höstterminen 2005 startade tre forskarcirklar med sammanlagt ett 20-tal personer. Varje cirkel tar upp vardera ett år i Örebros historia: 1906, 1945 och 1956. Cirkeldeltagarna forskar om vad som hände och hur man levde i Örebro under det utvalda året. Deltagarna använder inte enbart arkivets eget material, utan man studerar även tidningslägg och besöker andra arkiv.

Folkrörelsearkivet i Karlskoga

Sedan 1994 ansvarar arkivet också för skötseln av Folkrörelsearkivet i Karlskoga. Arkivet tillhandahåller kvalificerad forskarservice en dag varannan

B-Post

Avsändare:
ArkivCentrum Örebro län
Nikolaigatan 3
702 10 ÖREBRO

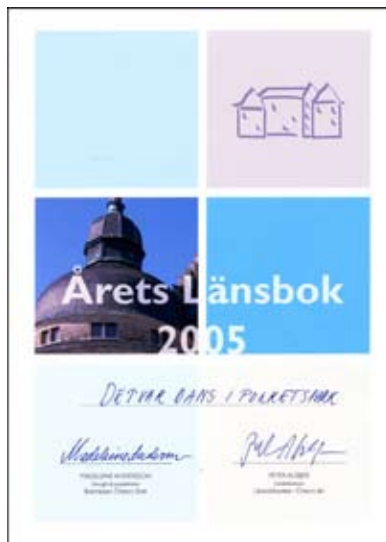
vecka på plats i Karlskoga. Arkivlokalen i Karlskoga bibliotek används som depå till Folkrorelsernas arkiv och föreningarna i Karlskoga, som har material på arkivet, har i de flesta fall blivit medlemmar i arkivet under samma förutsättningar som andra föreningar i länet. Arkivdepån i Karlskoga finansieras fullt ut av Karlskoga kommun och ett avtal mellan Karlskoga kommun och Folkrorelsernas arkiv reglerar ansvar och insatser parterna emellan. *Håkan Henriksson* och *Andreas Jeppsson* har skött öppet-hållande och service.

I Karlskoga har det mottagits 15 arkiv under året (2004: 12) omfattande 1,85 hyllmeter (2004: 3,38). 18 arkiv har förtecknats (2004: 5) omfattande 86 volymer och 4,94 hyllmeter (2004: 2,97 hm). 33 personer besökte arkivet (2004: 33) under de 24 tillfällen som arkivet hade öppet.

Avslutning

2005 har varit ett intensivt och händelserikt år. Arkivets bok »Det var dans i Folkets park« blev en försäljningssuccé och utsågs till Årets länsbok 2005. Boken är, trots en stor upplaga, nästan slutsåld. En mängd studiecirkelklar över hela landet har använt sig av den och med boken avslutades arkivets stora projekt »Bildningsborg och syndanäste«.

Aktiviteten har varit fortsatt hög under året. Leveransernas antal har ökat med över 60 % sedan föregående år och även antalet forskare har stigit. Det visar att arkivets tjänster efterfrågas. Med föredrag, kurser, studiebesök och forskarcirkelklar fortsätter arkivet

att vara en viktig mötesplats för lokalhistoriska aktiviteter.

Kännbart för arkivet under året var att arkivets chef sedan 30 år insjuknade. Glädjande nog är han tillbaka på halvtid, men har valt att inte återgå som chef.

Arkivet står inför stora utmaningar i framtiden. Efterfrågan på våra tjänster och vår service fortsätter att öka samtidigt som kraven på en kostnadseffektiv och ekonomisk verksamhet kommer att stiga. Arkivet får ett nytt ledarskap samtidigt som vi kopplats loss från Örebro läns landsting och från 2006 har Örebro läns regionförbund som huvudfinansiär. Det är troligt att de frigör de 2,75 tjänsterna från sin organisation och låter arkivet sköta dem på egen hand, vilket kommer att öka kraven på vår administration.

I det läget och efter nio bra och lärrika år tillsammans i det »nya« ArkivCentrum är det lämpligt och önskvärt att de båda föreningarna Folkrorelsernas arkiv och Örebro läns före-

Arbetsplan för 2006–2007

- Öka insatsen i ordnings- och förteckningsarbetet
- Utredda organisation och samarbetsformer med Företagsarkivet
- Inreda delar av Fjogestadepån med rörliga hyllor
- Öka satsningen på kurs- och cirkelverksamhet
- Öka verksamheten i länets kommuner

tagsarkiv bildar en ny sammanlagd organisation med start år 2007. Det ger oss en ökad effektivitet och slagkraft och vi kan på ett bra sätt ta oss an de nya utmaningar vi står inför.

Till sist riktas ett varmt tack till alla: personal, medlemsorganisationer, finansiärer och samarbetspartners för goda insatser under 2005.

Styrelsen

**ArkivCentrum
Örebro Län**

Folkrorelsernas Arkiv i Örebro Län
och Örebro Läns Företagsarkiv
i samarbete

Nikolaigatan 3 • 702 10 ÖREBRO
Tfn 019-611 29 00 (även texttfn)
Fax 019-611 81 20
E-post: arkivcentrum@arkivcentrum.se
Internet: www.arkivcentrum.se

Öppet måndag-fredag kl 08.30-17.00
(lunchstängt kl 12.00-13.00)
samt sista lördagen i månaden (aug-maj)
kl 10.00-14.00. Kvällsöppet tisdagar
kl 17.00-20.00 (aug-maj).